

В. К. Гавриш, Д. Є. Макаренко

Дніпровсько-Донецька газонафтоносна область (ДДГНО)

ДНІПРОВСЬКО-ДОНЕЦЬКА ГАЗОНАФТОНОСНА ОБЛАСТЬ (ДДГНО) – основний регіон з видобутку вуглеводнів в Україні, з якого надходить 90 % горючого газу і 82 % нафти з конденсатом. Знаходиться у пн.-сх. частині України, між УЩ і Воронеж. антеклізою у межах Черніг., Сум., Полтав., Харків. та ін. областей. Докембрій. фундамент в її осьовій зоні занурюється на глиб. від 1,5 км на Пн. Зх. до 20 км на Пд. Сх., де вона межує з пн.-зх. окраїнами Донец. складчастої споруди. Разом з Прип'ят. нафтогазонос. обл. ці структури утворюють Прип'ят.-Дніпров.-Донец. газонафтоносну провінцію, яка в геоструктур. відношенні знаходиться у межах рифтогену. Безпосередньо в Дніпров.-Донец. рифтогені виділяють Брагин.-Лоїв., Удай. та Псельсько-Ворсклянську сідловини, а на Сх. від них розміщені Ніжин., Лохвиц. та Карлівська депресії. У повздовж. плані виокремлюються Барановиц.-Астрахан. та Прип'ят.-Маниц. крайові шовні глибинні розломи (приборт. зони), що обмежують пізньодевон. рифт, Пн. і Пд. приосьові розломи, які в свою чергу обмежують відповідно приосьові і осьову повздовжні зони. Тектон. зони впливають на формування і розміщення антиклінал. і комбінов. родовищ нафти й газу. Колекторами, які акумулюють поклади вуглеводнів, здебільшого є пісковикові та рідше – вапняк. утворення. Вони розділені екрануючими товщами, які сприяли формуванню 5-ти нафтогазонос. палеозой. комплексів з макс. запасами 2484 і 1701 млн т умов. палива відповідно у нижньокам'яновугіл. і нижньоперм. відкладах. Тріас. і юрський комплекси мають незначні (відповідно 2 і 27 млн т умов. палива) запаси. У цих комплексах фіксуються зонал. та локал. скупчення вуглеводнів. Природні гази переважно метанові (до 98 % метану). Сума конденсату в них становить від 10-ти до кількох відсотків (20–1380 г/м³). Нафти легкі та середні (783–875 кг/м³), малопарафіністі (1–4 %), сірки в них менше, ніж 1 %. Найбільші газоконденсатні родовища антиклінал. типу – *Шебелинське*, [Західно-Хрестищенське](#),

[Єфремівське](#), нафтогазоконденсатні – Гнідинцівське, [Качанівське](#), Яблунівське, нафт. – [Лесяківське](#). Всього у ДДГНО, разом з Шебелин. на Сх., розвідано 192 родовища, зокрема 64 – у комбінов. пастках на монокліналях.

ДДГНО відкрита 1937 фахівцями Інституту геол. н. НАНУ на чолі з М. Світальським і [Ф. Лисенком](#) (в тому ж році обидва були засудж. за сфабрик. справами та розстріляні). Буровою свердловиною на глиб. 256–378 м із порожнини брекчії Ромен. соляного штоку (Сум. обл.) отримано 2 т нафти при добовому дебіті 320 кг. Відтоді в цьому регіоні почали проводити наук., геол.-розв., геофіз. і бурові роботи на нафту та газ. Перше гігантське газоконденсатне родовище – Шебелин. з запасами 650 млрд мз – відкрито 1949 у результаті проведеної 1946 [М. Балуховським](#) (Ленін. премія, 1959) і В. Гавришем геол. зйомки та наступ. бурінням свердловин. У результаті розвідки на Зх.-Хрестищен. площі були виявлені гігант. (понад 350 млрд мз) поклади газу. Для вирішення перспектив видобутку вуглеводнів у ДДГНО провідні фахівці Івано-Фр. тех. університету нафти і газу та Головгеології розробили Нац. програму «Нафта і газ України до 2010», за якою 2010 ДДГНО даватиме не менше 1 млн т нафти з конденсатом та 3 млрд мз горючого газу.

Рекомендована література

1. Вітенко В. О. та ін. Нафтові та газові родовища України. К., 1961;
2. Кабышев Б. П., Шпак П. Ф. и др. Геология и нефтегазоносность Днепровско-Донецкой впадины. К., 1989;
3. Гавриш В. К. Геология и нефтегазоносность Днепровско-Донецкой впадины: Глубинные разломы и комбинированные нефтегазоносные ловушки. К., 1991;
4. Атлас родовищ нафти і газу України. Л., 1998. Т. 1–2;
5. 1999. Т. 3.

Бібліографічний опис:

Дніпровсько-Донецька газонафтоносна область (ДДГНО) / В. К. Гавриш, Д. Є. Макаренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-22211>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).